

GEDRAGSCODE VOOR CORRUPTIEBESTRIJDING

Donnons vie au progrès

INHOUD

VOORWOORD.....	1
DEFINITIES	2
I. VERBINTENIS VAN DE GROEP INZAKE CORRUPTEBESTRIJDING.....	4
II. VOOR WIE IS DE GEDRAGSCODE BEDOELD?.....	5
III. EEN ZAAK VAN ONS ALLEMAAL	6
1. Verbintenissen van directieleden en managers van de Groep	6
2. Verbintenissen van medewerkers.....	6
3. Rol van de dienst Ethics / Compliance	7
IV. DAGELIJKSE CORRUPTEBESTRIJDING	9
1. Voorkomen	9
2. Opsporen	10
3. Documenteren van de besluitvorming.....	11
4. Controleren en evalueren	12
5. Registreren	12
6. Waarschuwen	13
7. Bestrafen	13
V. OPTREDEN TEGEN RISICOPRAKTIJKEN.....	15
1. Geschenken en uitnodigingen	15
2. Faciliterende betalingen	16
3. Mecenaat en sponsoring	16
4. Belangenconflicten	17
5. Gebruik van tussenpersonen.....	19
6. Politieke financiering	21
7. Belangenvertegenwoordiging en lobbying.....	22
BIJLAGE 1	24
BIJLAGE 2	27

VOORWOORD

De groep Bouygues heeft in 2014 een Conformiteitsprogramma voor corruptiebestrijding ingevoerd, dat in 2017 werd geactualiseerd om rekening te houden met de Franse wet Sapin 2 van 9 december 2016.

Als aanvulling op de ethische code wilden we dat dit programma evolueert om rekening te houden met de laatste reglementaire ontwikkelingen en om het nog concreter en praktischer toepasbaar te maken.

Sinds 2017 is de strijd tegen corruptie Frankrijk en de rest van de wereld versterkt en de autoriteiten stellen steeds strengere eisen, in het bijzonder door de extraterritoriale toepassing van bepaalde wetten. De gevolgen in geval van inbreuken kunnen voor de Groep, haar directieleden en medewerkers bijzonder ernstig zijn: hoge boetes, veroordeling tot effectieve gevangenisstraffen, beperking van de capaciteit van de Groep om toegang te krijgen tot publieke en private aanbestedingen, tot financiering enz.

Het is dus absoluut noodzakelijk dat iedereen begrijpt welke regels er gelden voor corruptiebestrijding, zich die regels eigen maakt en ze strikt naleeft.

Vanzelfsprekend onthoudt onze Groep zich van elke vorm van corruptie. De afwijzing van elke praktijk van corruptie moet voor alle directieleden, managers en medewerkers een fundamentele (basis)vereiste zijn.

We vestigen de aandacht van directieleden en managers in het bijzonder op hun specifieke verantwoordelijkheid op dat vlak. Zij moeten de inhoud van deze gedragscode aandachtig lezen, de gedragscode aan al hun medewerkers bezorgen en controleren of de verbodsbepalingen en de preventie- en controleregels die in deze code zijn opgenomen, effectief worden geïmplementeerd en nageleefd, zowel in Frankrijk als in de rest van de wereld.

Medewerkers moeten begrijpen dat de groep Bouygues wat betreft de naleving van de regels die corruptie verbieden, onverbiddelijk is. Daarom moeten alle medewerkers een opleiding volgen over corruptiebestrijding. Ze moeten vooral weten dat ze kunnen rekenen op hun hiërarchische oversten en op de Ethics Officers van hun divisie en van de Groep als zij met enige vorm van corruptie worden geconfronteerd. In een dergelijke situatie mag een medewerker nooit alleen staan.

Martin Bouygues
Voorzitter van de raad van bestuur

Olivier Roussat
CEO van de Groep

DEFINITIES

Overheidsfunctionaris: elke verkozene of iedereen die een openbaar ambt bekleedt, inclusief:

- elke persoon in dienst van of waarop een beroep wordt gedaan als vertegenwoordiger/lasthebber door een nationale, regionale of lokale overheid, door een entiteit die afhankelijk is van een dergelijke overheid of door een onafhankelijke administratieve autoriteit;
- elke persoon in dienst van of waarop een beroep wordt gedaan door een overheidsinstelling;
- personen die zich enkel kandidaat hebben gesteld voor een openbaar ambt;
- verantwoordelijken van politieke partijen; en
- werknemers van openbare internationale instellingen.

Corruptie: corruptie kan zowel actief als passief zijn.

- **Actieve corruptie** is de toekenning of het instemmen tot toekenning, zowel in Frankrijk als in de rest van de wereld, van enigerlei voordeel aan een natuurlijke persoon of een publiek- of privaatrechtelijke rechtspersoon, opdat die uit hoofde van zijn functie een handeling stelt of nalaat een handeling te stellen teneinde de belangen van de omkoper te bevoordelen. De inbreuk wordt als dusdanig beschouwd ook als de toekenning van het voorziene voordeel niet plaatsvindt. De frauduleuze intentie hoeft overigens niet te worden vastgesteld opdat de inbreuk kan worden vervolgd en bestraft.
- **Passieve corruptie** is het accepteren van of vragen naar enigerlei voordeel dat voldoet aan de bovenvermelde voorwaarden.

Directielid: verwijst naar de vennootschapsmandatarissen van elke entiteit van de Groep.

Entiteit: verwijst naar alle vennootschappen en entiteiten naar Frans en buitenlands recht waarover de divisies van de Groep direct of indirect de zeggenschap hebben.

Groep: verwijst naar de vennootschap Bouygues SA en alle vennootschappen en entiteiten naar Frans en buitenlands recht waarover de vennootschap Bouygues SA direct of indirect de zeggenschap heeft (inclusief de joint ventures waarover Bouygues SA, de divisies of entiteiten de zeggenschap hebben). Het begrip 'zeggenschap' (in het Frans: '*contrôle*') moet worden geïnterpreteerd in de zin van artikel L. 233-3 juncto L. 233-16 van het Franse handelswetboek ('*Code de commerce*') en betekent bijgevolg zowel 'de jure zeggenschap' ('*contrôle de droit*') als 'de facto zeggenschap' ('*contrôle de fait*').

Manager: elke divisie definieert het begrip 'manager' dat binnen haar bereik van toepassing is volgens haar procedures en activiteiten.

Divisie: verwijst in dit document naar Bouygues SA en elk van de divisies van de Groep, namelijk op de datum van dit complianceprogramma: Bouygues Construction, Bouygues Immobilier en Colas (Bouwactiviteiten-pool), TF1 (Media), Bouygues Telecom (Telecom) en Equans (Energie en Diensten).

Ethics Officer en Compliance Officer: de Ethics Officer wordt in elke divisie en binnen Bouygues SA voor de Groep benoemd en is in principe de juridisch directeur. Hij of zij is belast met de implementatie en de uitvoering van de ethische code, de gedragscode voor corruptiebestrijding, de complianceprogramma's en de beleidslijnen van de Groep. Hij of zij kan zich laten bijstaan door een aangewezen Compliance Officer voor de operationele uitvoering van die onderwerpen.

Ongeoorloofde beïnvloeding: net als corruptie kan ongeoorloofde beïnvloeding actief of passief zijn.

- **Actieve ongeoorloofde beïnvloeding** is iemand vragen om in ruil voor een tegenprestatie zijn werkelijke of vermeende invloed uit te oefenen op een andere persoon om van die persoon een voordeel of beslissing te verkrijgen.
- **Passieve ongeoorloofde beïnvloeding** is aanvaarden om invloed uit te oefenen of vragen om een tegenprestatie om invloed uit te oefenen.

I. VERBINTENIS VAN DE GROEP INZAKE CORRUPTIEBESTRIJDING

De groep Bouygues veroordeelt corruptie en ongeoorloofde beïnvloeding in al hun vormen, in de publieke of private sfeer, actief of passief en zowel in Frankrijk als in de rest van de wereld.

Zoals beschreven in haar ethische code is de Groep van oordeel dat corruptie, ongeoorloofde beïnvloeding en verwante inbreuken in strijd zijn met de gemeenschappelijke waarden en de ethische principes die ze toepast. Bijgevolg hanteert de Groep een nultolerantiebeleid voor alle overtredingen ter zake, die disciplinair zullen worden bestraft.

Die verbintenis inzake corruptiebestrijding is des te meer te rechtvaardigen aangezien een overtreding van de nationale en/of internationale regelgeving, zelfs binnen bepaalde grenzen of voor niet-significante bedragen, extreem ernstige gevolgen kan hebben voor de Groep, haar directieleden en medewerkers. Behalve de betaling van eventuele boetes en de veroordeling van haar directieleden tot effectieve gevangenisstraffen, kan een dergelijke overtreding namelijk:

- de capaciteit van de Groep beperken om toegang te krijgen tot publieke en private aanbestedingen;
- de capaciteit van de Groep beperken om zaken te doen (bijvoorbeeld door de inbeslagname van haar activa of de stopzetting of beperking van bepaalde activiteiten);
- de toegangsvoorwaarden van de Groep tot bankkredieten, verzekeringen en beleggers moeilijker maken;
- een ontwrichtend effect hebben op de interne organisatie en een negatieve invloed uitoefenen op de medewerkers; en
- langdurige schade berokkenen aan het imago van de Groep.

Om rekening te houden met de verplichtingen van de Franse wet van 9 december 2016 inzake transparantie, corruptiebestrijding en de modernisering van het economische leven (hierna 'de wet Sapin 2')¹, heeft de Groep in 2017 haar complianceprogramma voor corruptiebestrijding herzien. Het werd vervangen door deze gedragscode voor corruptiebestrijding.

Die code bepaalt de maatregelen voor informatieverschaffing, preventie, opsporing, controle en sancties inzake corruptiebestrijding in Frankrijk en in de rest van de wereld die binnen de Groep moeten worden geïmplementeerd².

Elke divisie kan aanvullingen doen of zelf strengere regels invoeren dan degene die in deze code zijn beschreven, op basis van haar risicotaxonomie of de specifieke kenmerken van haar activiteiten. Die aanvullingen of strengere regels moeten vooraf door de Ethics Officer van de Groep worden goedgekeurd.

(1) in het bijzonder artikel 17, II, 1° van de wet Sapin 2

(2) In geval van een joint venture waarover een entiteit van de Groep en een partner de gezamenlijke zeggenschap hebben, en uitgaande van de veronderstelling dat het niet mogelijk zou zijn om te eisen dat deze code wordt nageleefd, moet van de partner worden gevraagd dat hij zich contractueel verbindt tot de naleving van normen die ten minste gelijkwaardig zijn aan degene die in deze code zijn vastgesteld.

II. VOOR WIE IS DE GEDRAGSCODE BEDOELD?

Deze gedragscode geldt voor alle medewerkers en directieleden van de Groep¹ in het kader van hun activiteiten, ongeacht de entiteit, het project of het land.

Elke divisie ziet erop toe dat elke entiteit binnen haar invloedssfeer deze gedragscode invoert en ervoor zorgt dat ze wordt nageleefd, zowel in Frankrijk als in de rest van de wereld.

Elke medewerker van de Groep heeft overigens de verantwoordelijkheid om corruptie in al haar vormen te bestrijden.

De Groep verwacht tot slot van haar stakeholders (klanten, leveranciers, onderaannemers, nevenaannemers, tussenpersonen) dat ze normen toepassen die gelijkwaardig zijn aan degene die in deze gedragscode zijn vastgesteld.

(1) In geval van een joint venture waarover een entiteit van de Groep en een partner de gezamenlijke zeggenschap hebben, en uitgaande van de veronderstelling dat het niet mogelijk zou zijn om te eisen dat deze code wordt nageleefd, moet van de partner worden gevraagd dat hij zich contractueel verbindt tot de naleving van normen die ten minste gelijkwaardig zijn aan degene die in deze code zijn vastgesteld.

III. EEN ZAAK VAN ONS ALLEMAAL

1. Verbintenissen van directieleden en managers van de Groep

Het is absoluut noodzakelijk dat de directieleden en de managers van de Groep zich verbinden tot de verspreiding van de gedragscode en ervoor zorgen dat alle medewerkers er vertrouwd mee zijn.

Directieleden spelen een des te belangrijkere rol aangezien de wet Sapin 2 de verantwoordelijkheid bij hen legt voor de organisatie en de implementatie van een systeem voor corruptiebestrijding, dat in het bijzonder een complianceprogramma omvat, op straffe van persoonlijke sancties¹.

Daarom verwacht de Groep van al haar directieleden en managers dat ze een voorbeeldfunctie aannemen en onberispelijkgedrag vertonen, door:

- zich niet in te laten met corruptie of verwante inbreuken;
- maatregelen voor informatievervalsing en preventie in te voeren die hierna worden beschreven; en
- medewerkers die een inbreuk plegen op de gedragscode op te sporen en te bestraffen.

De directieleden en de voornaamste managers van de Groep leggen die verbintenis formeel schriftelijk vast. Ze herhalen hun verbintenis om de twee jaar, rekening houdend met de ontwikkeling van de reglementering, aanbevelingen van de toezichhoudende instanties en de strengste normen.

Een essentieel onderdeel van het systeem voor corruptiebestrijding

De voorbeeldfunctie van het directieorgaan is fundamenteel: jullie zijn de ambassadeurs die deze gedragscode moeten uitdragen bij de medewerkers en de stakeholders van de Groep.

Daartoe dienen jullie ten aanzien van corruptie een nultolerantiebeleid te voeren binnen de divisie of de entiteit waar eenieder van u verantwoordelijk voor is. Ook is het jullie taak om een klimaat van vertrouwen tot stand te brengen waarbinnen elke medewerker alle ethische vragen kan stellen.

2. Verbintenissen van medewerkers

Elke medewerker van de Groep heeft de verantwoordelijkheid om corruptie in al haar vormen te bestrijden. Daarom en op straffe van – met name en in het bijzonder strafrechtelijke – sancties, mogen medewerkers geen:

- handelingen stellen die inhouden dat ze zich laten omkopen of dat ze een privépersoon of een overheidsfunctionaris omkopen, direct of door toedoen van een tussenpersoon; en

(1) zie artikel 17, IV en V van de wet Sapin 2

- aan corruptie verwante inbreuken plegen (ongeoorloofde beïnvloeding, verbergen van favoritisme¹, illegale belangenvermenging², witwassen van geld³ enz.)⁴.

Daartoe verwacht de Groep van al haar medewerkers dat ze deze gedragscode zich eigen maken en dagelijks waakzaam en scherpzinnig blijven bij de uitvoering van hun activiteiten.

Om ervoor te zorgen dat onze stakeholders (klanten, leveranciers, dienstverleners, onderaannemers, nevenaannemers en tussenpersonen) zich terdege bewust zijn van de uitdagingen die inherent zijn aan corruptiebestrijding, zien medewerkers erop toe dat hun relatie met onze stakeholders voldoet aan de compliance-normen van de Groep.

De eerste verdedigingslinie

U bent de eerste verdedigingslinie om ervoor te zorgen dat alle regels dagelijks worden nageleefd. De hulpmiddelen die de Groep ter beschikking stelt, dienen om uw vragen over de opsporing en de bestrijding van corruptie te kunnen beantwoorden.

Niettemin kunt u in geval van twijfels of vragen altijd terecht bij uw hiërarchische overste, de juridische directie, de Compliance Officer of de Ethics Officer van uw divisie of van de Groep.

3. Rol van de dienst Ethics / Compliance

De Groep neemt de nodige maatregelen om schendingen van de integriteit te bestrijden.

De dienst Ethics/Compliance wordt geleid door de Ethics Officer, in principe de juridisch directeur van de divisie, die ondersteund wordt door specifieke teams (met in voorkomend geval een Compliance Officer).

De dienst Ethics/Compliance heeft in het bijzonder de volgende taken:

- de implementatie en de uitvoering van de gedragscode organiseren;
- medewerkers adviseren over onderwerpen waarop de code betrekking heeft; en

(1) Krachtens artikel 432-14 van het Franse strafwetboek ('Code pénal'), "wordt bestraft met twee jaar gevangenisstraf en een geldboete van 30 000 euro de handeling van een vertegenwoordiger van het overheidsgezag of een persoon die belast is met een openbare dienstverleningstaak of persoon met een verkozen openbaar mandaat of een persoon die de functies uitoefent van vertegenwoordiger, administrateur of agent van de staat, lokale overheden, openbare instellingen, gemengde-economiebedrijven van nationaal belang belast met een openbare dienstverleningstaak en lokale gemengde-economiebedrijven of van een persoon die handelt voor rekening van een van de bovengenoemde personen om voor anderen een ongerechtvaardigd voordeel te verkrijgen of te trachten te verkrijgen door een handeling die in strijd is met de wet- of regelgeving die bedoeld is om de vrije toegang en gelijkheid van kandidaten bij overheidsopdrachten en delegaties van openbare diensten te waarborgen."

(2) Krachtens artikel 432-12 van het Franse strafwetboek ('Code pénal'), "wordt de handeling van een vertegenwoordiger van het overheidsgezag of een persoon die belast is met een openbare dienstverleningstaak of een persoon met een verkozen openbaar mandaat, om direct of indirect enig belang te nemen, ontvangen of behouden in een onderneming of in een transactie waar die persoon, op het moment van de handeling, volledig of gedeeltelijk, belast is met het toezicht, het beheer, de vereffening of de betaling, bestraft met vijf jaar gevangenisstraf en een geldboete van 500 000 euro, waarvan het bedrag kan worden verhoogd tot het dubbele van de uit de inbreuk verkregen opbrengst."

(3) Krachtens artikel 324-1 van het Franse strafwetboek ('Code pénal') "is witwassen het via alle mogelijke manieren op bedrieglijke wijze maskeren van de oorsprong van goederen of inkomsten van de pleger van een misdaad of een strafbaar feit, die hem een direct of indirect voordeel hebben opgeleverd. Medewerking verlenen aan een transactie waarbij de directe of indirecte opbrengst van een misdaad of een strafbaar feit wordt belegd, verborgen of geconverteerd, vertegenwoordigt eveneens een witwastransactie. Witwassen wordt bestraft met vijf jaar gevangenisstraf en een geldboete van 375 000 euro."

(4) Deze vrije vertalingen worden verstrekt voor het gemak van de lezer, maar alleen de originele Franse tekst, zoals gepubliceerd in het Franse 'Journal Officiel', is hier van kracht.

- aanvullingen of illustraties aan de code toevoegen die, na evaluatie van de risico's, gerechtvaardigd zijn door de specifieke kenmerken van de activiteiten van de divisie. Die aanvullingen moeten door de Ethics Officer van de Groep worden goedgekeurd.

In elke divisie is er een ethisch comité opgericht, dat uitgaat van de raad van bestuur. Dat comité komt regelmatig bij elkaar om ethische kwesties te onderzoeken en het ingevoerde systeem voor preventie en opsporing van corruptie te evalueren. Het werkt eveneens mee aan de vaststelling van de gedragsregels of actieplannen die als basisrichtlijnen moeten dienen voor het gedrag van directieleden en medewerkers.

IV. DAGELIJKSE CORRUPTIEBESTRIJDING

1. Voorkomen

Informatie

Om ervoor te zorgen dat alle directieleden en medewerkers zo goed mogelijk vertrouwd zijn met de gedragscode, kan die dagelijks worden geraadpleegd op het intranet van de Groep en elke divisie, of via andere kanalen als de divisies daarvoor kiezen.

Elke divisie controleert regelmatig volgens eigen vastgestelde procedures of de inhoud van de code en de verbintenissen van de Groep op het vlak van corruptiebestrijding, door iedereen zijn gekend. Ze bezorgen hun directieleden en medewerkers alle informatie die nuttig is voor hun activiteiten, bijvoorbeeld:

- nota's over praktijken waaraan er op het vlak van corruptiebestrijding bijzondere aandacht moet worden besteed;
- juridische en reglementaire meldingen en toezicht op de wetgeving inzake corruptiebestrijding (aanbevelingen van de autoriteiten, jurisprudentie, tekstwijzigingen), wordt zo snel mogelijk verspreid; en
- informatie over de integriteit van een stakeholder, in verband met het juridische netwerk van de divisie en, in voorkomend geval, de diensten van gespecialiseerde externe adviseurs en dienstverleners.

Tot slot levert elke divisie uiterste inspanningen opdat haar klanten, vooraanstaande leveranciers, onderaannemers, nevenaannemers, consultants, tussenpersonen of partners de gedragscode naleven of gelijkwaardige normen hanteren.

Opleiding

Elke divisie voert een opleidingssysteem in dat is aangepast aan haar activiteiten en aan de geografische gebieden waar ze actief is. Dat systeem omvat:

- Een **verplichte online opleidingsmodule**, bedoeld voor alle medewerkers. Die module gaat over de gedragscode en de regels inzake corruptiebestrijding.
- Een **specifiekere fysieke opleiding**, bedoeld voor de directieleden en medewerkers die het meest zijn blootgesteld aan risico's van corruptie en ongeoorloofde beïnvloeding¹.

Contractueel kader

Elke divisie moet bepalen in welke contracten er corruptiebestrijdingsclausules moeten worden opgenomen.

(1) bijvoorbeeld medewerkers die mogelijk als expat kunnen worden uitgestuurd naar landen die op de *Corruption Perceptions Index* van *Transparency International* vijftig of minder scoren (raadpleeg de laatste CPI over het gepercipieerde corruptieniveau via de link in Bijlage 2)

Een dergelijke clausule moet ten minste voorkomen in de volgende documenten:

- contracten die een risico van corruptie inhouden (zoals partnerschapsakkoorden of joint-ventureovereenkomsten, sponsoring- of mecenaatscontracten, contracten voor de overname van een onderneming, contracten met tussenpersonen);
- arbeidsovereenkomsten of individuele aanwervingen van medewerkers die in het kader van hun functie zijn blootgesteld aan een risico van corruptie (bijvoorbeeld medewerkers aan wie de verantwoordelijkheid voor een dochteronderneming, een entiteit, een project, een commerciële functie of een aankoopdienst wordt toevertrouwd); en
- delegaties van bevoegdheden aan directieleden die verantwoordelijk zijn voor een entiteit, een dienst of een project, of die bevoegd zijn om financiële verbintenissen aan te gaan, of die een taak uitoefenen binnen een commerciële of aankoopafdeling.

2. Opsporen

De Groep heeft meerdere hulpmiddelen geïmplementeerd om ervoor te zorgen dat de corruptierisico's die eigen zijn aan haar activiteiten, in een vroeg stadium kunnen worden opgespoord. In dat opzicht moeten er compliance controles worden uitgevoerd bij de start van een belangrijk project, een nieuwe activiteit of een nieuwe vestiging.

Het in kaart brengen van corruptierisico's

Elke divisie werkt een formele risicomap (“cartographie des risques”) uit die bedoeld is om de blootstellingsrisico's van haar entiteiten aan externe verzoeken die corruptie beogen, te identificeren, te analyseren en te rangschikken. Die risicomap houdt met name rekening met de activiteitensectoren en de geografische gebieden waarin de entiteiten hun activiteiten uitvoeren. Er wordt jaarlijks geëvalueerd of de risicomap eventueel moet worden geactualiseerd.

Evaluatie van derden

Elke divisie stelt procedures op voor de evaluatie van de situatie van haar klanten, vooraanstaande leveranciers, tussenpersonen en meer in het algemeen, haar partners, in het licht van de opgestelde map van corruptierisico's. Die evaluaties moeten effectief, gedetailleerd, gedocumenteerd en up-to-date zijn, op basis van het risiconiveau van de betrokken derde partij en de ontwikkeling van de relatie.

Risicoanalyses in het kader van een fusie of overname

De Groep eist dat er vóór enige fusie met, of overname, of opslorping van een onderneming een strikte analyse van de corruptierisico's wordt uitgevoerd.

Evaluatie van derden: de elementen die in aanmerking moeten worden genomen

Een risicoanalyse over een partner uitvoeren, houdt bijvoorbeeld het volgende in, rekening houdend met de risicomap van de betreffende divisie of entiteit:

- zijn geschiedenis en omgeving begrijpen;
- zijn aandeelhoudersstructuur, de voornaamste directieleden en de uiteindelijke begunstigers kennen¹;
- proberen om eventuele banden met overheidsfunctionarissen vast te stellen;
- achterhalen of er eventuele veroordelingen zijn wegens schendingen van de integriteit en of er eventuele gerechtelijke procedures lopen;
- de voornaamste elementen van zijn systeem voor corruptiebestrijding vaststellen; en
- alle stappen van de analyse documenteren.

In geval van controle zullen die elementen u door de autoriteiten worden gevraagd.

3. Documenteren van de besluitvorming

De juridische directies van elke divisie voeren een goed archiveringsbeleid in voor alle documentatie over de uitvoering van de gedragscode, in het bijzonder de map van de corruptierisico's, de evaluatie van derden en de uitgevoerde risicoanalyses.

Aan de hand van een dergelijke archivering moet elke divisie/entiteit in staat zijn om aan te tonen dat haar bedrijfsvoering in overeenstemming is met de toepasselijke regelgeving.

Die documenten worden bewaard gedurende een voldoende lange termijn van minstens vijf jaar.

(1) De uiteindelijke begunstigde is de natuurlijke persoon of personen die direct of indirect meer dan 25% van de rechten van deelneming of aandelen van het bedrijf houden, of die een invloed van betekenis uitoefenen op de bestuurs- of directieorganen van de instelling voor collectieve belegging, of, in voorkomend geval, van de beheerverenootschap of de portefeuillebeheerder die haar vertegenwoordigt. Zie artikel R. 561-2 van het Franse monetaire en financieel wetboek ('Code monétaire et financier').

4. Controleren en evalueren

De regels en principes die in de gedragscode worden uiteengezet, zijn alleen doeltreffend als ze regelmatig worden gecontroleerd, geëvalueerd en verbeterd.

Het is de taak van alle directieleden en managers aan wie de operationele verantwoordelijkheid van een entiteit van de Groep is toevertrouwd, om zich ervan te vergewissen dat verrichtingen regelmatig verlopen, er gepaste controles zijn ingevoerd en de evaluatiemiddelen die in de Groep of de divisie ter beschikking zijn gesteld, worden gebruikt.

Elke divisie controleert en evalueert op verschillende niveaus of de gedragscode wordt toegepast:

- **1^e niveau:** het toezicht om vast te stellen of haar activiteiten voldoen aan de toepasselijke wetgeving, wordt uitgevoerd door alle medewerkers.
- **2^e niveau:** interne controle binnen elke divisie om na te gaan of zelfevaluaties correct worden uitgevoerd. Ze stelt een rapport op voor de Ethics Officer en de Compliance Officer. De Compliance Officer stelt op basis van dat interne-controlerapport een verslag op over de uitvoering van de gedragscode, de aangebrachte of aan te brengen verbeteringen, de vastgestelde moeilijkheden en de uit te voeren actieplannen.
- **3^e niveau:** regelmatige audits, uitgevoerd door de auditdirectie van de divisies en Bouygues SA, om te controleren of de activiteiten van de Groep voldoen aan de principes van de gedragscode en het interne-controlekader van de Groep en de divisie. De conclusies van het interne-auditrapport worden bezorgd aan de Ethics Officer en de Compliance Officer van de divisie en de Groep, en aan het ethisch comité. Ze worden in voorkomend geval in aanmerking genomen om de gedragscode uit te breiden.

Compliance als jaarlijks evaluatiecriterium voor directieleden en managers

De implementatie van de gedragscode en de waakzaamheid die aan de dag wordt gelegd bij praktijken van corruptiebestrijding, zijn waarderingselementen die in aanmerking worden genomen bij de jaarlijkse evaluatie van de directieleden en managers van de Groep.

Als er tijdens het afgelopen jaar een tekortkoming wordt vastgesteld in de preventie en opsporing van corruptie binnen hun dochteronderneming, zal daar rekening mee worden gehouden en heeft dat mogelijk een invloed op hun jaarlijkse evaluatie.

5. Registreren

Om te controleren of geld en andere activa te goeder trouw voor commerciële doeleinden worden gebruikt, ziet de Groep erop toe dat haar uitgevoerde transacties en verrichtingen eerlijk en getrouw worden geboekt in de rekeningen van elke entiteit, in overeenstemming met de geldende reglementering en de interne procedures.

Directieleden of medewerkers die boekingen verrichten, moeten met name blijk geven van nauwkeurigheid en zich verzekeren van het bestaan van de documentatie die met elke boeking overeenstemt. Elke geldtransactie vereist overigens bijzondere waakzaamheid, in het bijzonder voor wat betreft de identiteit van de ontvanger en de reden voor de overdracht.

Tot slot moeten de boekhoudkundige en de financiële dienst bij deze onderwerpen worden betrokken.

6. Waarschuwen

In toepassing van de ethische code moedigt de Groep vrijheid van spreken aan: medewerkers, maar ook directieleden, kunnen altijd terecht bij hun hiërarchische oversten, bij de juridische directie, bij de Compliance Officer of bij hun Ethics Officer in geval van twijfels of vragen over praktijken die in strijd zijn met de gedragscode.

De Groep heeft een intern klokkenluiderssysteem ingevoerd voor meldingen van medewerkers (ook externe of incidentele medewerkers), directieleden en stakeholders over (i) een misdaad of een misdrijf, (ii) een bedreiging van of schade voor het openbaar belang, (iii) een inbreuk of een poging tot verhulling van een inbreuk op een internationale akkoord die naar behoren door Frankrijk is geratificeerd of goedgekeurd, een eenzijdige handeling van een internationale organisatie genomen op basis van een dergelijk akkoord, van het recht van de Europese Unie, de wet of het reglement, of (iv) een inbreuk op de gedragscode. Meldingen via dit interne klokkenluiderssysteem komen terecht bij de Ethics Officer van de betreffende divisie. Indien de klokkenluider van oordeel is dat de situatie het kader van de divisie overschrijdt, kan hij zich wenden tot de Ethics Officer van de Groep. Ook kan de Ethics Officer van de divisie een melding doorgeven aan de Ethics Officer van de Groep indien hij of zij van oordeel is dat de situatie het kader van de divisie overschrijdt.

De procedure voor de indiening, de ontvangst en de behandeling van meldingen is gedetailleerd beschreven in de bijlage bij de ethische code, in de Interne procedure voor de ontvangst en de behandeling van meldingen.

Niet de ogen sluiten

Niemand mag zwijgen wanneer hij geconfronteerd wordt met corruptie in om het even welke vorm.

Als iemand op de hoogte is van illegaal gedrag en dat niet verhindert, terwijl hij over de mogelijkheden beschikt om het te verhinderen, kan dat door de gerechtelijke autoriteiten worden beschouwd als medeplichtigheid.

Als u getuige bent van corruptie, is het uw plicht om dat onverwijld te melden. De betreffende entiteit of divisie zal vervolgens in overleg met de Ethics Officer en de juridische directie beslissen of het nodig is om de autoriteiten in te lichten.

7. Bestrafen

Corruptie of het niet voorkomen van corruptie kan door de administratieve en gerechtelijke autoriteiten worden bestraft, volgens de procedure beschreven in bijlage 1 bij deze gedragscode. Geldboetes die door een gerechtelijke instantie zouden worden opgelegd aan een directielid of een medewerker, zijn voor hun rekening.

Op basis van haar nultolerantiebeleid ten aanzien van corruptie, behoudt de Groep zich het recht voor om alle maatregelen te nemen die zij noodzakelijk acht als zij ontdekt dat haar compliance-regels zijn overtreden.

In alle gevallen zullen er sancties worden geheven en corrigerende maatregelen worden genomen, zoals:

- Het intrekken van het vennootschapsmandaat van het directielid of disciplinaire sanctie van de medewerker (mogelijk zelfs ontslag) in geval van overtreding van de gedragscode of in geval van een handeling die de Entiteit, de Divisie of Bouygues SA blootstelt aan de gevolgen van corruptie;
- klacht met burgerlijke partijstelling indien er corruptie wordt ontdekt; en
- verbreking van de contractuele relaties met elke onderaannemer, nevenaannemer of partner die zich zou hebben ingelaten met corruptie.

V. OPTREDEN TEGEN RISICOPRAKTIJKEN

Van een leverancier een reis aannemen, een voetbalploeg sponsoren, een liefdadigheidsactie financieren, aandeelhouder worden van een klant, een provisie betalen aan een agent om de inkleding van een levering te versnellen, contact opnemen met een parlementslid dat verantwoordelijk is voor een wetsontwerp dat 'gevoelig' ligt voor de Groep enz.: er zijn zoveel situaties waarmee directieleden en medewerkers van de Groep kunnen worden geconfronteerd en die corruptierisico's kunnen inhouden.

Het is essentieel dat iedereen dergelijke risicopraktijken identificeert en daarop kan reageren, om zijn aansprakelijkheid en die van de Groep niet op het spel te zetten.

1. Geschenken en uitnodigingen

Hoewel het aanbieden en ontvangen van geschenken en uitnodigingen een gebruikelijk onderdeel van het zakenleven zijn, kunnen ze ook de onpartijdigheid van de aanbieder/ontvanger ondermijnen. Begin 2020 heeft de Groep een beleid '*Cadeaux et invitations*' ('Geschenken en uitnodigingen') gepubliceerd zodat de medewerkers van de Groep goed weten in welke omstandigheden zij geschenken en uitnodigingen mogen geven of aanvaarden.

De principes die in dat beleid zijn beschreven, houden in dat directieleden of medewerkers geen geschenken of uitnodigingen mogen aanbieden of ontvangen als hun aard (kapitaalgoederen, contanten, kwijtschelding van schulden, enz.), waarde (overschrijding van de drempels vastgesteld volgens de interne regels) of periode (aanbestedingsprocedure of besluitvorming) niet voldoet aan het beleid '*Cadeaux et invitations*' ('Geschenken en uitnodigingen') van de Groep.

Uit die principes vloeit voort dat de geschenken/uitnodigingen, afhankelijk van hun bedrag, moeten worden gemeld aan of goedgekeurd door de hiërarchische overste, in voorkomend geval na advies van de Compliance Officer of de juridisch directeur. Die geschenken/uitnodigingen moeten worden getraceerd en in voorkomend geval duidelijk in de boekhouding van de vennootschap worden geregistreerd.

Geschenken en uitnodigingen: goede praktijken

In elke situatie waarin u een geschenk/uitnodiging kunt aanbieden of ontvangen, dient u het beleid '*Cadeaux et invitations*' ('Geschenken en uitnodigingen') van de Groep en in voorkomend geval van de betreffende divisie te raadplegen en te respecteren.

Stel uzelf de volgende vragen:

- 'Voel ik me op mijn gemak met dit geschenk/deze uitnodiging?'
- 'Zou ik me op mijn gemak voelen als anderen achter het bestaan van dit geschenk/deze uitnodiging zouden komen?'
- 'Wat is de context?' 'Wordt het geschenk of de uitnodiging aangeboden uit hoffelijkheid, als commerciële geste of om een tegenprestatie te verkrijgen?'
- 'Is het geschenk of de uitnodiging redelijk en gebruikelijk in het kader van mijn beroepsuitoefening?'
- 'Blijft mijn onpartijdigheid / onafhankelijkheid gegarandeerd na de aanbieding of ontvangst van dit geschenk of deze uitnodiging?'
- 'Zou het imago van mijn entiteit/divisie of de Groep eronder kunnen lijden?'

2. Faciliterende betalingen

Faciliterende betalingen zijn onrechtmatige betalingen die worden verricht aan (of gevraagd door) overheidsfunctionarissen, om een transactie te bespoedigen of voor de uitvoering van courante administratieve handelingen (inklaring van materiaal, verkrijging van een visum, een vergunning, enz.) waarop de aanvrager wettelijk aanspraak kan maken.

De Groep neemt de positie in dat het voor alle directieleden en medewerkers verboden is om faciliterende betalingen te verrichten, tenzij de betaling wordt gevraagd onder dwang of indien het leven, de integriteit of de veiligheid van een medewerker wordt bedreigd.

3. Mecenaat en sponsoring¹

De Groep vindt het mecenaat waardevol, dat strookt met haar wil, zoals uiteengezet in de ethische code, om deel te nemen aan het gemeenschapsleven. Voorts spoort het aan om bij te dragen aan het verloop van sportieve, culturele, artistieke en wetenschappelijke evenementen, die in overeenstemming zijn met de waarden van de Groep.

Mecenaats- en sponsoringsacties kunnen echter corruptierisico's inhouden, aangezien ze een middel kunnen zijn om illegale handelingen te verbergen en/of indirect illegale handelingen te plegen.

Mecenaat houdt in dat er zonder tegenprestatie een geldbedrag, goederen of diensten worden toegekend aan een organisatie met een doelstelling van algemeen nut.

Sponsoring is het bijdragen aan de financiering van een organisatie of een evenement zoals een seminar, een conferentie of een sportevenement, om te profiteren van het eventuele positieve commerciële resultaat dat voortvloeit uit de deelname of zichtbare associatie met dat evenement. Sponsoring is dus bedoeld om het commerciële imago van een product of merk te promoten, onder andere dankzij de verspreiding van reclameboodschappen.

Die activiteiten moeten een legitieme doelstelling nastreven en mogen nooit een middel zijn om een illegale handeling te verbergen en/of indirect een illegale handeling te plegen (illegale betaling, corruptie, ongeoorloofde beïnvloeding, enz.), en/of deel te nemen aan activiteiten waaraan de Groep weigert deel te nemen (bijvoorbeeld de financiering van politieke partijen).

Zo mag de Groep niet deelnemen aan mecenaats- of sponsoringsacties:

- om een contract, een beslissing of een goedkeuring te verkrijgen of te behouden;
- die als voorwaarde gelden voor de verwezenlijking van een project of die plaatsvinden op een strategisch tijdstip waardoor ze de belangen van de betreffende divisie of entiteit kunnen beïnvloeden (lopende aanbesteding, lopende vergunningsaanvraag enz.);

(1) Deze paragraaf heeft geen betrekking op reclamesponsoring, wat valt onder het Franse decreet nr. 92-280 van 27 maart 1992 over de verplichtingen van dienstenuitgevers inzake reclame, sponsoring en teleshopping.

- als de begunstigde en/of diens directieleden strafrechtelijk zijn veroordeeld of indien hun beheer door de toezichthoudende instanties (in Frankrijk het Rekenhof) ter discussie is gesteld;
- als de begunstigde duidelijk een persoonlijk belang nastreeft of gedrag vertoont of zaken beheert op een manier waardoor de bezorgdheid of de mogelijkheid ontstaat dat zijn leden geld verduisteren;
- als de medewerker van wie het project uitgaat een direct persoonlijk voordeel bij het project heeft; of
- als de betreffende sponsoringsactie geenszins bijdraagt aan het marketing- of communicatiebeleid van de betreffende divisie of entiteit.

Voor mecenaatsacties moet elke divisie in overleg met haar ethisch comité de pijlers van haar mecenaatsbeleid vastleggen. Als een mecenaatsactie afwijkt van het vooraf uitgewerkte beleid, moet het ethisch comité van elke divisie verplicht worden ingelicht om de voorgenomen actie, de begunstigde en de vorm van de bijdrage goed te keuren.

Tot slot eist de Groep voor elke mecenaats- of sponsoringsactie dat:

- er een analyse van de integriteitsrisico's van de begunstigde entiteit wordt uitgevoerd;
- de bijdrage formeel wordt geregistreerd in een schriftelijk contract;
- het directielid of de medewerker van wie het project uitgaat de band (of het niet-bestaan daarvan) met de begunstigde van de betreffende actie bevestigt; en
- er een follow-up van de bijdrage plaatsvindt om te controleren of die wel degelijk wordt gebruikt voor de in het contract voorziene doeleinden.

Uitvoering van mecenaats- of sponsoringsacties: gevoeligheden

De divisie neemt deel aan een aanbestedingsprocedure uitgeschreven door een gemeente. De burgemeester van die gemeente stelt aan de medewerker van de divisie die verantwoordelijk is voor de offerte in het kader van de aanbestedingsprocedure voor om in dezelfde periode de sportwedstrijd van de gemeente te sponsoren.

Wat te doen:

U moet altijd waakzaam blijven over de context van mecenaats- of sponsoringsacties. Dit soort actie is strikt verboden, aangezien de divisie met de gemeente onderhandelingen voert.

Als u twijfelt, kunt u zich altijd wenden tot de Compliance Officer of de juridische directie van uw divisie.

4. Belangenconflicten

Er bestaat een belangenconflict als de persoonlijke belangen van directieleden of medewerkers strijdig of onverenigbaar zijn met de belangen van de entiteit van de Groep waarin zij hun beroepsactiviteiten uitoefenen.

De ethische code vereist van alle directieleden en medewerkers dat zij erop toezien niet direct of indirect een activiteit uit te oefenen waardoor ze in een situatie terechtkomen die een belangenconflict met hun entiteit of hun divisie inhoudt. Indien er voor directieleden of medewerkers

een mogelijk of vermeend belangenconflict ontstaat, dienen ze dat te melden aan hun hiërarchische oversten, zonder enige informatie weg te laten.

De Groep heeft een complianceprogramma voor belangenconflicten ingevoerd.

Een belangenconflict aangeven

Uw schoonzus is algemeen directeur van een onderneming die geselecteerd wil worden als nieuwe leverancier van uw divisie. In het kader van uw taken hebt u invloed op het selectieproces van die leverancier.

Wat te doen:

U moet dit conflict onmiddellijk melden aan uw hiërarchische overste zodat die, in samenwerking met de Compliance Officer of de juridische directie, in voorkomend geval gepaste maatregelen kan nemen (bijvoorbeeld niet deelnemen aan dat selectieproces, gepaste maatregelen nemen om de vertrouwelijkheid van het dossier te vrijwaren enz.).

5. Gebruik van tussenpersonen

Definitie van tussenpersoon

Een tussenpersoon is iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon, ongeacht zijn statuut of activiteitssector, die voor rekening van de Groep, een van haar divisies of een van haar entiteiten, als hoofdactiviteit of als nevenactiviteit, activiteiten uitvoert om bij een derde uit de openbare of privésector, de afsluiting van een contract te verkrijgen of de verkrijging van enige verbintenis, beslissing of goedkeuring te bevorderen.

Personen die uitsluitend als taak hebben om technisch advies of intellectuele prestaties te verstrekken, zonder enige bemiddelingsprestatie, zijn geen tussenpersoon in de zin van de vorige paragraaf. De verantwoordelijkheid voor die beoordeling ligt bij het directielid of de medewerker die de betreffende persoon de opdracht geeft. In geval van twijfel over de aard van de beoogde prestatie moet de betreffende juridische directie of Compliance Officer worden geraadpleegd.

Positie van de Groep

Het gebruik van tussenpersonen is strikt verboden als het de bedoeling is om dergelijke personen handelingen te laten uitvoeren die de Groep, haar divisies of entiteiten zelf niet mogen stellen, of als er, nadat alle voorzorgsmaatregelen zijn getroffen, toch nog ernstige twijfels blijven bestaan over hun integriteit.

In bepaalde situaties, bijvoorbeeld wanneer entiteiten een nieuwe markt willen betreden of de hulp of de medewerking nodig hebben van een bevoegde professional om onderhandelingen te voeren of voor andere commerciële activiteiten, kan het gebruik van tussenpersonen worden overwogen.

Die praktijk kan echter risico's inhouden, aangezien de rechtspersoon die om de hulp of de medewerking van de tussenpersoon heeft verzocht, tot zware sancties kan worden veroordeeld in geval van corruptie door die tussenpersoon. Daarom moet het gebruik van tussenpersonen, als dat nodig is, uiterst voorzichtig worden benaderd.

Er moet overigens extra waakzaamheid aan de dag worden gelegd bij de selectie van een tussenpersoon en bij de samenwerking met die tussenpersoon, wanneer:

- de tussenpersoon bij overheidsfunctionarissen tussenbeide komt;
- de tussenpersoon door een derde (overheidsfunctionaris, klant, enz.) wordt voorgesteld/opgelegd; of
- een lokale wet vereist dat er een beroep wordt gedaan op een tussenpersoon om de beoogde activiteit uit te voeren.

Het is principieel niet toegestaan om voor bemiddelingsdoeleinden een beroep te doen op een natuurlijke persoon. Er kan niettemin een uitzondering worden gemaakt op dat principe, na de voorafgaande goedkeuring van de betreffende juridische directie of Compliance Officer. Die uitzonderingen moeten worden gerechtvaardigd en geformaliseerd in het kader van een procedure die ter goedkeuring zal worden voorgelegd aan de Ethics Officer van de divisie en de Ethics Officer van de Groep.

Tot slot behoudt elke divisie zich de mogelijkheid voor om het gebruik van bepaalde typen tussenpersonen te verbieden of te beperken, op basis van haar eigen risicotaxonomie.

Voorafgaande goedkeuring

De Groep vereist dat een medewerker die gebruik wil maken van een tussenpersoon dat meldt aan de betreffende juridische directie of Compliance Officer en de volgende punten controleert:

- Is de tussenpersoon een rechtspersoon?
- Heeft hij rechtspersoonlijkheid en een reële vestiging?
- Zijn zijn jaarrekeningen officieel neergelegd?
- Wie zijn de uiteindelijke begunstigers?
- Heeft hij voldoende ervaring en een toereikende reputatie in zijn domein en beschikt hij over middelen die in verhouding staat tot de taken die hij aanbiedt (hij heeft werkelijk bestaande activiteiten, hij oefent gewoonlijk de opdracht uit die hem wordt toevertrouwd, hij heeft serieuze klanten, hij heeft aantoonbaar kennis van de sector/het land enz.)?

Wanneer u op uw hoede moet zijn

Als u een risicoanalyse uitvoert, moet u in het bijzonder opletten:

- voor eventuele belangenconflicten;
- voor persoonlijke en/of professionele banden tussen de tussenpersoon en overheidsfunctionarissen;
- of het moeilijk is om alle informatie te vergaren die nodig is voor de uitvoering van de risicoanalyse;
- of de tussenpersoon bepaalde verdachte of onverklaarde eisen stelt (anonimiteit, exclusieve relatie met de klant enz.);
- of er eventuele veroordelingen bestaan voor schendingen van de integriteit van de tussenpersoon, een van zijn directieleden of een van zijn aandeelhouders;
- voor de betalingsvoorwaarden die door de tussenpersoon worden voorgesteld (contante betaling, betalingen op een bankrekening in een belastingparadijs of op een andere rekening dan die van de tussenpersoon enz.) of voor het bedrag van de gevraagde vergoeding; en

- of de tussenpersoon zich niet wil verbinden tot de naleving van de reglementering inzake corruptiebestrijding.

De beslissing om gebruik te maken van een tussenpersoon wordt genomen op basis van het aantal en het belang van de vastgestelde signalen, in overleg met de betreffende juridische directie, Compliance Officer of Ethics Officer.

Contractueel kader voor de relatie

Voor elke zakenrelatie met een tussenpersoon moet er een contract worden afgesloten, opgesteld met de medewerking van de juridische directie of de Compliance Officer. Dat contract moet worden ondertekend door de vennootschapsmandataris van de betreffende divisie of entiteit.

In het contract moet het kader voor de door de tussenpersoon geleverde prestaties worden omschreven en moet een corruptiebestrijdingsclausule zijn opgenomen.

Uitzonderingen op die principes kunnen door de divisies worden voorzien, afhankelijk van hun activiteiten. Die uitzonderingen moeten worden gerechtvaardigd en geformaliseerd in het kader van een procedure die ter goedkeuring zal worden voorgelegd aan de Ethics Officer van de divisie en de Ethics Officer van de Groep.

Er moet regelmatig een geactualiseerde lijst van de afgesloten contracten met tussenpersonen (en hun aanhangsels) worden opgesteld en bezorgd aan de Ethics Officer van de betreffende divisie.

Vergoeding van de tussenpersoon

De in het contract omschreven vergoeding van een tussenpersoon moet altijd de tegenprestatie zijn voor reële en aantoonbare prestaties. In dat opzicht moet ze:

- in verhouding staan tot de duur en de complexiteit van de opdracht;
- verplicht een forfaitair vast deel omvatten, met dien verstande dat wanneer de vergoeding een variabel deel omvat dat gekoppeld is aan het succes van de opdracht (*success fee*), het bedrag daarvan geenszins hoger mag liggen dan het bedrag van het vaste deel. In geval van een *success fee* moeten de structuur en de voorwaarden voor betaling van de tussenpersoon vooraf worden goedgekeurd door de Ethics Officer van de betreffende divisie;
- tijdens het verloop van de opdracht geleidelijk worden betaald, tegen overlegging van gestaafde facturen door de tussenpersoon die de uitgevoerde prestaties aantonen (studies, documenten in verband met de uitvoering van het contract, rapporten, verslagen van vergaderingen enz.); en
- worden betaald op een bankrekening in het land van het project waaraan de tussenpersoon tussenbeide is gekomen. Als de tussenpersoon niet de nationaliteit heeft van het land waar het project heeft plaatsgevonden, kan hij ook worden betaald in het land waar hij zijn hoofdactiviteit uitvoert.

Uitzonderingen op die principes kunnen door de divisies worden voorzien, afhankelijk van hun activiteiten. Die uitzonderingen moeten worden gerechtvaardigd en geformaliseerd in het kader van een procedure die ter goedkeuring zal worden voorgelegd aan de Ethics Officer van de divisie en de Ethics Officer van de Groep.

6. Politieke financiering

In Frankrijk is het voor rechtspersonen strikt verboden om de activiteiten van politieke partijen, maar ook de carrière of de kandidatuur van politici, te financieren. Een dergelijk verbod geldt in tal van landen.

Het algemene beleid van de Groep bestaat erin om geen bijdrage te leveren aan de financiering van politieke partijen of politici, niet direct en ook niet indirect via verenigingen, denktanks, stichtingen, enz.

7. Belangenvertegenwoordiging en lobbying

De Groep voert activiteiten van belangenvertegenwoordiging (of lobbying¹) uit opdat haar activiteiten beter bekend raken en beter worden begrepen. De directieleden van de Groep en van elke divisie bepalen en beslissen over de doelstellingen en de werkwijzen voor de uit te voeren lobbyinginitiatieven. Die voldoen aan de toepasselijke regelgeving en passen in het kader van de waarden van de Groep.

Directieleden of medewerkers die activiteiten van belangenvertegenwoordiging uitoefenen

Van alle directieleden of medewerkers die belast zijn met een activiteit van belangenvertegenwoordiging wordt verwacht dat ze die met eerlijkheid en integriteit uitvoeren, met inachtneming van de toepasselijke regelgeving, de ethische code van de Groep en deze gedragscode.

In Frankrijk is elke divisie verantwoordelijk voor het registreren, doorgeven en actualiseren van informatie over ondernemingen, directieleden en medewerkers binnen haar invloedssfeer die in Frankrijk activiteiten van belangenvertegenwoordiging uitoefenen, bij de Franse *Haute autorité pour la transparence de la vie publique* (HATVP), het overheidsorgaan dat moet waken over het ethische gedrag van regeringsleden.

Directieleden of medewerkers die betrokken zijn bij lobbyingactiviteiten:

- mogen zich niet inlaten met corruptie of oneerlijke of concurrentiebeperkende praktijken, in het bijzonder een verboden voordeel voorstellen om de beslissing van een beleidsmaker te beïnvloeden;
- dienen zich te houden aan hun transparantie- en meldingsverplichting bij de HATVP (*Haute Autorité de la transparence de la vie publique*);
- dienen zich ervan te verzekeren dat hun entiteit de registratievereisten voor de relevante registers en de specifieke regels voor de beoogde lobbyinginitiatieven naleeft;
- zullen niemand aansporen om de ethische regels waaraan die persoon zich dient te houden, te overtreden;
- zullen geen actie ondernemen om op frauduleuze wijze informatie of beslissingen te verkrijgen;
- zullen de in het kader van hun activiteiten verkregen informatie niet gebruiken voor commerciële of reclamedoeleinden;
- zullen aan derden geen kopieën van documenten verkopen die afkomstig zijn van een regering of een onafhankelijke openbare of administratieve autoriteit;
- zullen zich ervan verzekeren dat beroepsorganisaties en denktanks waar vertegenwoordigers van de Groep lid van zouden kunnen zijn, de reglementering inzake corruptiebestrijding naleven.

(1) Lobbying moet worden begrepen als de bijdrage aan de debatten over de uitwerking of de toepassing van een wet, een reglement of een openbaar beleid door technisch advies of expertise te verstrekken.

Gebruik van een derde voor lobbying

De bepalingen van deze gedragscode over tussenpersonen inzake risicoanalyse, vergoeding en contractopstelling gelden voor belangenvertegenwoordigers.

De derde belangenvertegenwoordiger dient zich ertoe te verbinden om de reglementering inzake corruptiebestrijding na te leven.

De aanwerving of het gebruik van de diensten van voormalige politieke leiders of verkozenen (ministers, minister-president van een regio, enz.) of voormalige functionarissen van nationale of internationale instellingen, mag alleen volgens de regels die gelden voor hun statuut (bijvoorbeeld pas na een bepaalde termijn na het einde van hun mandaat enz.). In ieder geval mag er alleen een beroep worden gedaan op de diensten van deze personen om lobbyingacties te voeren in gebieden waarop hun vroegere mandaat betrekking had, als er na het einde van hun mandaat een wettelijke termijn is verstreken.

Gebruik van een lobbykantoor: waar u op moet letten

U overweegt een opdracht aan een lobbyist toe te vertrouwen. Als een van de volgende stellingen waar zijn, mag u geen beroep doen op die lobbyist:

- De belangenvertegenwoordiger toont niet aan dat hij over de ervaring en de middelen beschikt om zijn opdracht tot een goed einde te brengen.
- Hij weigert in te stemmen met de verplichte clausules die in zijn schriftelijke contract moeten worden opgenomen.
- Hij weigert zich in voorkomend geval te registreren in de relevante registers (bijvoorbeeld de lijst van de belangenvertegenwoordigers van de HATVP in Frankrijk, het Europese transparantieregister)
- Hij is in het verleden veroordeeld, met name voor corruptie of verwante inbreuken.

BIJLAGE 1

BIJDRAGEN VAN DE WET SAPIN 2: INTENSIVERING VAN DE CORRUPTEBESTRIJDING

De wet Sapin 2 heeft in het bijzonder meerdere ambitieuze maatregelen ingevoerd om corruptie in bedrijven op te sporen en te voorkomen. Sinds deze wet van kracht is geworden, sluit de Franse wetgeving inmiddels nauw aan bij de wetgeving van tal van andere landen.

Implementatie van een complianceprogramma

De wet voorziet dat bedrijven vanaf bepaalde drempels een complianceprogramma implementeren, bestaande uit acht pijlers:

- de invoering van een gedragscode;
- een intern klokkenluiderssysteem voor de registratie van meldingen van werknemers over situaties die in strijd zijn met de gedragscode van het bedrijf;
- een risicotaxonomie;
- procedures voor de evaluatie van de situatie van klanten, vooraanstaande leveranciers en tussenpersonen in het licht van de risicotaxonomie;
- interne of externe boekhoudkundige controleprocedures;
- opleidingen voor directieleden en medewerkers die het meest zijn blootgesteld aan risico's van corruptie en ongeoorloofde beïnvloeding;
- een disciplinair stelsel op basis waarvan er sancties kunnen worden opgelegd aan werknemers van de vennootschap in geval van overtreding van de gedragscode van het bedrijf;
- een systeem voor controle en interne evaluatie van de uitgevoerde maatregelen.

Oprichting van het Franse agentschap voor corruptiebestrijding (Agence française anti-corruption – AFA)

Het Agence française anti-corruption (AFA) heeft als taak om de bevoegde autoriteiten bij te staan om corruptie en verwante inbreuken te voorkomen en op te sporen. Het voert controleopdrachten uit en beschikt over de bevoegdheid om zelf sancties op te leggen.

Het AFA controleert of de maatregelen en procedures die de grootste ondernemingen moeten implementeren om corruptie te voorkomen en op te sporen, worden nageleefd. Agenten kunnen binnen bedrijven controles uitvoeren. Na die controles kan het AFA een waarschuwing geven aan een onderneming die niet aan de vereisten voldoet en in voorkomend geval de Sanctiecommissie inlichten. Die kan eisen dat de onderneming haar interne procedures aanpast en in voorkomend geval een geldboete opleggen aan de onderneming en aan de directieleden die volgens de controle in gebreke zijn gebleven.

Het AFA brengt eveneens de Franse openbaar aanklager of de Franse openbaar aanklager van het financieel parket op de hoogte van de feiten waarvan het kennis heeft en die een misdrijf of een misdrijf kunnen vertegenwoordigen.

Gerechtigd akkoord van algemeen belang

Naar het model van de in de Verenigde Staten en in het Verenigd Koninkrijk gangbare *Deferred Prosecution Agreement* (DPA), heeft de wet Sapin 2 de mogelijkheid ingevoerd dat een onderneming die wordt beticht van corruptie, een 'gerechtigd akkoord van algemeen belang' kan sluiten.

Dankzij die nieuwe procedure kan de inbreuk makende onderneming eerder 'een schikking treffen' met de openbare aanklager dan een lang aanslepend en uiteindelijk mogelijk schadelijk proces te volgen. Daartoe moet de onderneming een zogenaamde 'boete van algemeen belang' betalen aan de Schatkist, die kan oplopen tot 30% van haar gemiddelde jaarlijkse omzet van de laatste drie jaar. Bovendien kan ze verplicht worden om zich voor een maximale duur van drie jaar te onderwerpen aan een complianceprogramma onder controle van het AFA.

Uitbreiding van de bevoegdheid van de Franse strafrechter

De extraterritoriale bevoegdheid van de Franse rechter is door de wet Sapin 2 herbevestigd en uitgebreid. De Franse rechter is voortaan ook bevoegd voor inbreuken gepleegd door een rechtspersoon of een natuurlijke persoon, ongeacht zijn nationaliteit, die zijn gewoonlijke verblijfplaats heeft in Frankrijk of die daar ten minste een deel van zijn economische activiteit uitoefent.

De nieuwe wet heeft overigens de struikelblokken weggenomen die het voorheen voor de Franse rechter moeilijker maakten om in het buitenland begane inbreuken te vervolgen en te bestraffen. Voortaan is de Franse rechter bevoegd:

- zelfs als het aangeklaagde gedrag niet wordt bestraft door de wetgeving van het land waar het strafbare feit is gepleegd;
- zonder dat het slachtoffer van de inbreuk klacht indient in het betreffende land; en
- zonder dat de inbreuk reeds eerder door de Franse openbaar aanklager is vervolgd.

Net als zijn Engelse en Amerikaanse evenknieën beschikt de Franse strafrechter nu over een uitgebreidere bevoegdheid om corruptie in het buitenland te vervolgen en te bestraffen.

Strengere straffen voor natuurlijke personen

Sinds de wet Sapin 2 van kracht is geworden, richt het strafrechtelijk beleid van de regering zich op stelselmatige en strengere straffen voor natuurlijke personen die zich schuldig maken aan corruptie. Dat betekent dat de directieleden en medewerkers die hebben meegewerkt aan een schending van de integriteit, voor de rechtbank zullen worden vervolgd, zelfs al heeft de onderneming een gerechtigd akkoord van algemeen belang gesloten. De parketten maken van deze doelstelling een beleidsprincipe.

Bescherming van klokkenluiders

De wet Sapin 2 verleent klokkenluiders een beschermde status en stelt hen vrij van alle strafrechtelijke aansprakelijkheid als zij er in het kader van hun melding toe worden gebracht om een wettelijk beschermd geheim te onthullen.

Ook biedt de wet klokkenluiders de mogelijkheid om direct de gerechtelijke of administratieve autoriteit in te lichten in geval van ernstig of dreigend gevaar, of in geval van een risico van onherstelbare schade.

Voorts eist de wet van elke onderneming van minstens vijftig werknemers dat ze gepaste procedures implementeert om meldingen te ontvangen van hun personeelsleden of van externe of incidentele medewerkers van de onderneming.

BIJLAGE 2 NUTTIGE LINKS EN VERWIJZINGEN

Frankrijk: Agence française anti-corruption (AFA) (in het Frans)

Aanbevelingen van het AFA

<https://www.agence-francaise-anticorruption.gouv.fr/files/files/Recommandations%20AFA.pdf>

Praktische gids: de Compliancefunctie voor corruptiebestrijding binnen de onderneming

<https://www.agence-francaise-anticorruption.gouv.fr/fr/guide-pratique-fonction-conformite-anticorruption-dans-lentreprise>

Praktische gids: controles voor corruptiebestrijding in het kader van fusies-overnames

<https://www.agence-francaise-anticorruption.gouv.fr/files/files/Guide%20pratique%20fusacq%202021-02%20DEF-2-19.pdf>

Praktische gids: beleid voor geschenken en uitnodigingen in ondernemingen, openbare industriële en commerciële instellingen, verenigingen en stichtingen

<https://www.agence-francaise-anticorruption.gouv.fr/files/files/Guide%20pratique%20politique%20cadeaux%20et%20invitations.pdf>

Verenigde Staten

FCPA A Resource Guide to the US Foreign Corruption Practices Act

<https://www.justice.gov/sites/default/files/criminal-fraud/legacy/2015/01/16/guide.pdf>

FCPA Guidance (juni 2020)

<https://www.justice.gov/criminal-fraud/page/file/937501/download>

Groot-Brittannië

The Bribery Act 2010: Guidance about procedures which relevant commercial organisations can put into place to prevent persons associated with them from bribing

<https://www.justice.gov.uk/downloads/legislation/bribery-act-2010-guidance.pdf>

Transparency International

Corruption Perceptions Index (CPI)

<http://www.transparency.org/cpi>

GROEP BOUYGUES

32 avenue Hoche

F-75378 Paris Cedex 08

Tel.: +33 (0)1 44 20 10 00

bouygues.com

Twitter: @GroupeBouygues

DISCLAIMER

Dit document biedt een overzicht van de Franse geldende reglementering per 30 januari 2022.

Geactualiseerde versies zullen in voorkomend geval uitsluitend worden gepubliceerd op het intranet en op bouygues.com.

2014 • Update: januari 2022

De ethische code, de gedragscode voor corruptiebestrijding en de complianceprogramma's van de groep Bouygues (mededinging, financiële informatie en beurstransacties, belangenconflicten, embargo's, economische sancties en exportbeperkingen) kunnen worden geraadpleegd via het intranet van de Groep (ByLink).

BOUYGUES